

Бражник Анна Сегріївна,
викладач репродуктивного здоров'я
та планування сім'ї,
Роненко Ксенія Валеріївна,
викладач акушерства і гінекології,
Полтавський базовий
медичний фаховий коледж,
м. Полтава

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ Й МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОСВІТИ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

Центральна роль у забезпеченні інноваційного розвитку українського суспільства належить сферам освіти та наукових досліджень і розробок. Першій — тому, що в ній формується інноваційна людина, інноваційний людський капітал, другій — через те, що створює системну базу наукових знань і відповідних розробок на їх основі, зокрема для освіти [1, с. 26].

Процес навчання висвітлює основні моменти педагогічного процесу, але водночас є певні відмінності. Для кращого розуміння, звертаючись до

Українського педагогічного словника Гончаренко С. У. «Навчання — організована, двостороння діяльність, спрямована на максимальне засвоєння й усвідомлення навчального матеріалу та подальшого застосування отриманих знань, умінь і навичок на практиці. Цілеспрямований процес передачі та засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини.»

Навчання охоплює дві взаємопов'язані діяльності: викладання - навчальна робота викладача по організації засвоєння навчального матеріалу і вивчення - діяльність студентів по засвоєнню знань. Основна ціль навчання полягає в педагогічному спілкуванні того, хто навчає, і того, хто навчається. Саме це і зображує двобічність процесу навчання: викладання - діяльність викладача і вчення - діяльність студентів, що постають в єдності при передачі останнім соціального досвіду у формі змісту освіти.

Основними компонентами змісту навчання є знання, вміння та навички.

Саме викладач стимулює активність учня, досягаючи при цьому певної, заздалегідь поставленої мети, і може керувати цією активністю. Викладач створює для зацікавленості студента необхідні й достатні умови, використовуючи при цьому сучасні засоби інформаційних технологій навчання. Сьогодні викладачі повинні керуватися основними принципами навчання та додавати новітні технічні засоби для висвітлення матеріалу.

Принципи навчання - це основні положення, які визначають систему вимог до змісту, організації й методів навчання.

При застосуванні дидактичних методів використовують такі принципи:

- свідомість, активність і самостійність навчання;
- наочність;
- системність, послідовність і комплексність навчання;
- доступність навчання;
- відповідність навчання віковим і індивідуальним особливостям учнів;
- контроль засвоєння знань;
- взаємозв'язок теорії й практики.

Викладачі також повинні звертатися до принципів організації навчального процесу, як основних положень, що визначають закономірності розвитку навчального колективу і процесів навчальної діяльності викладача і студентів, особливості педагогічної взаємодії між ними. До основних принципів, що впливають на процес навчання, відносять:

- принцип самоорганізації (визначає закономірності формування навчальної діяльності);
- принцип розвитку (передбачає постійну мінливість навчального процесу та його безперервне вдосконалення);
- принцип самостійності (орієнтує на прояв ініціативи та творчості);
- принцип відповідальності (вимагає від усіх учасників навчального процесу виконання покладених на них обов'язків, контролю за своїми діями, вчинками, результатами діяльності);
- Мотивація на навчання
- Пізнавальні процеси
- Напруга

Організація процесу навчання на основі структурних частин: педагогічної, психологічної, методичної, передбачає виконання наступних дій:

- Визначити цілі та задачі навчання
- Визначення наповнення й змісту процесу навчання
- Виявити навчальних можливостей, потреб і цілей студентів
- Організація цілеспрямованої діяльності студента, щодо засвоєння нових знань та вмінь
- Контроль процесу та оцінка результатів навчання
- Корегування процесу навчання у разі необхідності

Для підвищення ефективності проведення занять рекомендується:

- використання в практиці викладання активних методів навчання;
- застосування максимально індивідуальних форм з метою підвищення відповідальності кожного студента за самостійне виконання повного обсягу робіт;
- підбір додаткових завдань для студентів, які працюють швидше, для ефективного використання часу, відведеного на занятті й т.д.;

- розробка завдань для автоматизованого тестового контролю підготовленості студентів до занять.

Враховуючи вище сказане, для організації ефективного процесу навчання викладач повинен мати чітке уявлення про теорію викладання, сучасні методи та засоби викладання, враховувати психологічну частину освітнього процесу, та дотримуватися основних принципів, що впливають на процес навчання, створюючи при цьому власну педагогічну практику. Адже, якщо викладач не буде мати необхідних знань та вмінь, його діяльність буде побудована «наосліп», що значною мірою знизить рівень знань студентів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заступник голови), А. М. Гуржій (заступник голови), О. Я. Савченко (заступник голови), О. В. Сухомлинська, С. Д. Максименко, О. І. Ляшенко, Н. Г. Ничкало, М. Б. Євтух «національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні»
2. Дубасенюк О.А., Антонова О.Є. Методика викладання педагогіки: курс лекцій. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – 325 с.
3. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. / Семен Устимович Гончаренко. — Київ: Либідь, 1997. — 376 с.
4. Загвязинский В. І., Атаханов Р.А. Методологія і методи психолого-педагогічного дослідження. - М., 2006.
5. Сластенін В. А., Каширін В. П. Психологія і педагогіка: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. - М.: Видавничий центр «Академія», 2003.
6. Вознюк О. Позитивні та негативні тенденції розвитку світової освіти/ Нові технології навчання: збірник наукових праць. ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Київ, 2019. Вип.92. С.52-59